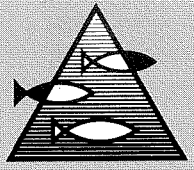

Blk. 2

AF

HAVFORSKNINGS *nytt*

Nr. 22 - 1992

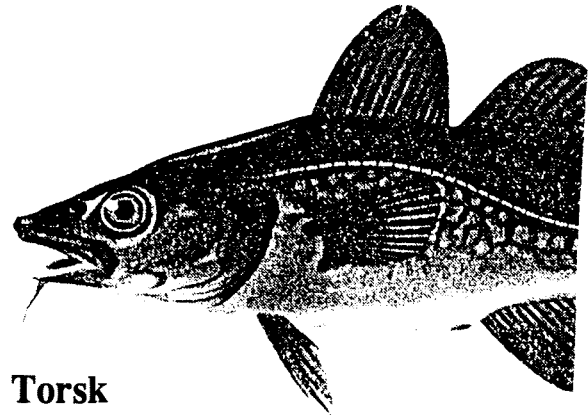

Havbeite
laks og torsk

Havbeite laks og torsk

Havbeite - eller kulturbetinget fiske - er å sette oppdretta yngel eller larver av fisk, skalldyr og skjell på beite i sjøen. De utsatte individene nyttiggjør seg så naturlig føde i beiteområdet. Når de har "gjort seg feite" - nådd en tilstrekkelig størrelse - skal de kunne gjenfanges eller høstes kommersielt. I dag drives havbeite i stor målestokk av land rundt Stillehavet - med ulike fiskearter, skjell, krepsdyr og alger. Størst omfang har utsetting av stillehavslaks - i Japan, USA og Kanada - her blir årlig flere milliarder lakseyngel sendt på havbeite. I Norge driver Havforskningsinstituttet havbeiteforsøk med blant annet laks og torsk.

Havbeite er også i Norge sett på som en interessant næringsvei, og i 1990 ble det nasjonale "Program for utvikling og stimulering av havbeite" (PUSH) opprettet for å undersøke om havbeite på utvalgte arter kan utvikles til en næringsvei for kystbefolkningen. Med finansiering fra PUSH-programmet driver Havforskningsinstituttet forsøk med torsk, laks og hummer. Målet er å undersøke grunnlaget for utvikling av storskala havbeiteaktivitet med torsk, laks og hummer. Innenfor programmet drives det optimalisering av yngel-produksjonen og utsetningsmetodikk slik at yngelen er best mulig rustet til å møte et naturlig miljø. Disse tiltakene sees i sammenheng med prisen per yngel. En annen viktig del av programmet er gjennomføring av storskala utsetningsforsøk i samarbeid med lokale fiskarlag. Torske- og lakse-undersøkelsene drives begge med utgangspunkt i Sotra/Øygarden området utenfor Bergen, mens hummerundersøkelsene er spredd flere steder

Torsk

Yngelen produseres i en 270.000 m³ poll, Parisvatnet, i Øygarden. Egg av torsk av genetisk kjent opphav klekkes og settes ut i pollen som plommesecklarver i slutten av mars. Pollen er på forhånd behandlet med rotenon (plantegift) for å utrydde potensielle predatorer på de nyutsatte larvene. I den første perioden lever larvene på naturlig plankton. I tillegg drives det føring med naturlig dyreplankton og med tørrfôr etter at larvene har gått over i yngelstadiet (metamorfose). Yngelen blir fanget inn og vaksineret og merket før utsetting som skjer i løpet av juni-august. I 1991 var produksjonen 317. 000 yngel, som ble brukt dels til å gjøre forsøk med formulering av et overgangsfôr for de minste yngelstadiene, og dels til utsetting i Øygarden.

1799/93

Forsøkene bygger på antagelsen om at styrken på en årsklasse av torsk blir bestemt de første månedene etter klekking. Ved å holde torsk i oppdrett under denne perioden for deretter å sette de ut, antok vi at vi kunne øke årsklasse-styrken av torsk. Disse antagelsene viser seg ikke alltid å holde. Resultatene så langt fra utsetting i en fjord viser at selv på ett-års stadiet kan faktorene som bestemmer årsklasse-styrken være sterke nok til å redusere sterke årsklasser (naturlig rekrutterte eller utsatt torsk) til svake. Forsøkene fortsetter i mer eksponerte/utsatte områder med større naturlig produksjon av torsk.

Laks

Ved havbeite med laks benytter man seg av laksens presise evne til å vandre tilbake til utsettingsstedet, når den blir kjønnsmoden. Utsettingene gjøres etter "kystmodellen", d.v.s. fra et lite kystvassdrag i nærheten av Tælavåg. "Kystmodellen" baserer seg på

- at stor avstand til lakseelver kan gi lav feilvandring og dermed redusert risiko for uheldig genetisk påvirkning,
- utsettinger nær kyststrømmen vil sannsynligvis redusere dødeligheten fordi predasjonen er høy i fjordene og
- fiske på og nær utsettingsstedet kan bli et framtidig bidrag til næringsvirksomhet langs kysten.

Havbeitesmolten som brukes er avkom etter ville foreldre fra tre elver i Hordaland. En tert-, en mellomlaks- og en storlaks- stamme inngår i materialet. Det er satt ut 55 000 (1991) og 39 000 (1992) smolt fra lokaliteten. De første fiskene fra utsettingen i 1991 er begynt å komme tilbake. Minste fisk veide 1,5 kg, mens rekorden hittil er 4,4 kg (Vosso stammen).

For å kunne vurdere om utsettingene kan bidra til fisket, er det av største betydning at publikum melder fra til Havforskningsinstituttet om fangster av merket havbeitefisk.

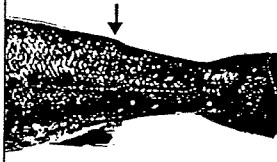
ETTERLYSNING

HAR DU FÅTT LAKS MED AVKLIPPET FETTFINNE?

SOM EN DEL AV DET NASJONALE FORSKNINGS-PROGRAM FOR UTVIKLING OG STIMULERING AV HAVBEITE (PUSH), HAR HAVFORSKNINGS-INSTITUTTET (HI) SATT UT LAKSEYNGEL PÅ SOTRA

MANGLER FETTFINNE

FOR Å VURDERE OM SLIKE UTSETTINGER GIR ØKTE FANGSTER LANGS KYSTEN OG OM HAVBEITELAKS SØKER TIL NÆRLIGGENDE LAKSEELVER, ER DET VIKTIG AT DU MELDER FRA OM FANGST AV LAKS UTEN FETTFINNE. HVER FISK HAR BETYDNING FOR OSS.

OPPLYSNINGER OM HAVBEITELAKS GIS TIL SENTER FOR HAVBRUK (HI), STRANDGT. 229 (05 - 23 83 00). VED VISNING AV LAKSEN FOR UTFYLING AV FANGSTSKJEMA PÅ FØLGENDE STEDER VIL FISKER FÅ EN DUSOR PÅ KR 20.

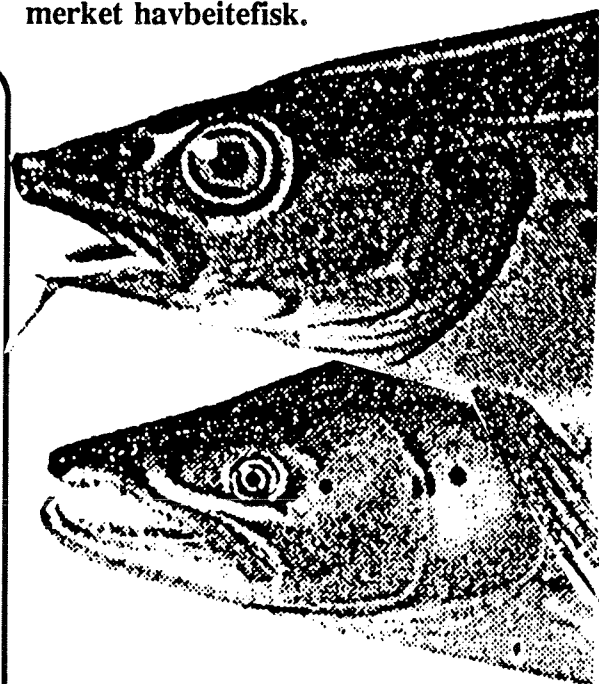
FEDJE FISKERIJUSTIS
5133 FEDJE
(17.7. 05 - 24.80.72)

TÆLAVÅG F. SÆVOTTIK
5380 TÆLAVÅG
(17.7. 05 - 33.72.43)

FORSØKSA FISK
5396 OLESVER
(17.7. 05 - 33.88.20)

AUSTEVOL. 1. SÆVINDUSTRI
5392 STORFJØR
(17.7. 05 - 34.01.34)

AUSTEVOLL HAVBEITESTASJON
5392 STORFJØR
(17.7. 05 - 34.03.42)

Plakater blir hengt opp der havbeitefisken ventes å kunne bli fanget - av lokale yrkes- eller fritids-fiskere. Havforskningsinstituttet betaler så "finnerlønn" til de som kommer og får registrert sin gjennfangede havbeitelaks. Havbeitelaksen har avklippet fettfinne, eller har mindre synlig merke.